

LIVSMEDELSFÖRETAGEN

Kraftigt ökade kostnader på råvaror, transporter, förpackningsmaterial och el slår hårt mot svenska livsmedelsproducenter

2021-11-24 07:07 CET

Största kostnadsökningarna på 12 år skakar om livsmedelsindustrin

Kraftigt ökade kostnader för råvaror, drivmedel, elektricitet, transporter och förpackningsmaterial fortsätter tynga svenska livsmedelsproducenter. Än så länge har prishöjningarna i butik varit måttliga men konsumenterna kan vänta sig högre priser på många sorters livsmedel senast i början av 2022.

Temat för Livsmedelsföretagens konjunkturbrev för Q3 2021 är kostnadsinflation och utbudsbegränsningar. Faktum är att konjunkturbrevet aldrig har upplevt en tid när livsmedelsindustrin behövt hantera så många

olika flaskhalsar på en och samma gång. 8 av 10 företag anger att deras produktion stördes av olika typer av utbudsproblem, inklusive brister i tillgång på råvara, förpackningsmaterial (plast och wellpapp) och transporter.

[Ladda ner Livsmedelsföretagens konjunkturbrev för Q3 2021](#)

Utbudsstörningarna gör att kostnaderna för råvara, transporter och förpackningsmaterial pekar brant upp. Därutöver har elkostnaderna skenat under sensommaren och inledningen av hösten. Tillsammans gör detta att indexvärdet för företagens kostnader under Q3 landar på den högsta nivån under konjunkturenkätens 12-åriga historia, index 88 (där 50 är oförändrat). I stort sett samtliga företag räknar med att kostnadsökningarna kommer fortsätta under det kommande halvåret. En fjärdedel av företagen räknar med kostnadsökningar överstigande 20 procent.

– I samband med mitt förra konjunkturbrev beskrev jag kostnadsökningarna som en ”perfekt storm”. Den stormen har nu blivit en orkan. Svenska lantbrukare och livsmedelsproducenter kämpade redan tidigare med låga marginaler och utvecklingen vi ser nu är högst ovälkommen. Dagligvaruhandeln verkar utåt sett inte särskilt bekymrad, men det går inte att blunda för verkligheten. Producenternas kostnadsökningar kommer och måste leda till högre priser i butik på många av våra vanligaste livsmedel, säger Carl Eckerdal, chefekonom på Livsmedelsföretagen.

Elpriserna i södra Sverige stort orosmoment

En del i företagens ökade kostnader under det senaste kvartalet är kopplat till ökade elpriser. Den utveckling som hushåll och företag i landets södra halva (elzon 3 och 4) nu upplever, med rekordhöga priser på spotmarknaden, är ett paradigmskifte. En absolut majoritet av Sveriges livsmedelsproducenter ligger söder om Uppsala, där framtiden för elförsörjningen är högst osäker. Livsmedelsproducenter verksamma i elzon 3 och 4 är uppenbart bekymrade av utvecklingen.

- 53 procent oroar sig för oplanerade driftstopp
- 98 procent oroar sig för skenande elkostnader
- 71 procent anger att den osäkra elförsörjningen minskar företagets investeringsvilja

– Förutom alla problem som detta skapar här och nu så är det även djupt oroväckande för företagens stora satsningar på att ställa om till hållbar

produktion. På 10–20 års sikt förväntas behovet av el fördubblas i takt med ökad elektrifiering i hela landet. Det är just nu högst oklart om den svenska elproduktionen förmår expandera i samma takt som företagen vill ställa om. Dimman kring den svenska elförsörjningen är kompakt och nu måste politiken se till att skingra den, säger Carl Eckerdal.

UTP-lagen: Var femte företag utsatt för påtryckningar

I början av november trädde lagen om otillbörliga affärsmetoder i livsmedelskedjan, även kallad UTP-lagen, i kraft. Målsättningen med lagen är att komma tillrätta med ojusta och ensidigt gynnande affärsmetoder i livsmedelsbranschen.

För dagligvaruhandeln innebär lagen bland annat att de inte får kräva betalningstider längre än 30 dagar, något som tidigare varit vanligt. Den nya maxtiden 30 dagar har gjort att dagligvaruhandeln i förekommande fall, som kompensation, krävt minskade leveranspriser. En femtedel av medlemsföretagen rapporterar om olika typer av påstötningar från handeln med kopplingar till den nya lagstiftningen.

– Under flera decennier har ordningen inom den svenska livsmedelskedjan varit att dagligvaruhandeln genom stor uppfinningsriktighet minimerar sin egen risk och istället lägger den hos leverantörerna. Något som hela den svenska livsmedelsekonomin förlorat på långsiktigt. UTP-lagen kan bidra till en mer balanserad livsmedelskedja, men det förutsätter att dagligvaruhandeln slutar använda affärsmetoder som ligger i gråzonen för vad som är lagligt, säger Carl Eckerdal.

Tror livsmedelsproducenterna själva på UTP-lagen? Än så länge finns det viss optimism. Hälften av företagen, 51 procent, tror på förbättrade affärsrelationer i spåren av den nya lagen. Men 27 procent tror inte att UTP-lagen kommer leda till en jämnare maktbalans inom livsmedelskedjan.

[Ladda ner Livsmedelsföretagens konjunkturbrev för Q3 2021](#)

[Livsmedelsföretagen](#) är en bransch- och arbetsgivarorganisation för livsmedelsindustrin i Sverige. Vi verkar för att livsmedelsföretagen i Sverige ska karaktäriseras av högt anseende och mångfald samt ha god tillväxt, lönsamhet och konkurrensförmåga. Våra 800 medlemsföretag sysselsätter

närmare 55 000 personer, omsätter 195 miljarder kr/år och utgör tillsammans Sveriges tredje största industrigren.

Kontaktpersoner

Daniel Emilson

Presskontakt

Press- och mediechef

daniel.emilson@li.se

076-275 83 60

08-762 65 13

Jimmy Sandell

Presskontakt

Kommunikationschef

jimmy.sandell@li.se

073-355 06 07